

PODJETNIŠKE ORGANIZACIJE NA DELU.

PRITISKAJO ZA SPREJEM PO-STAVJE PROTI RAZPOSTAVLJENJU STAVKOVNIH STRAŽ.

Zavedajo se, če zmagojo v kongresu, da bo to moralni pritisk na legialturo.

Washington, D. C. — Podjetniške organizacije iz vseh krajev Združenih držav združujejo svojo moč, da pritisnejo na kongres za sprejem resolucije št. 227, ki prepoveduje v Distriktu Kolumbije na javnih prostorih izklicevati sledeče:

1. Za vstop v katerokoli tovarno, delavnico ali na prostor, ki služi biznisu ali na katerem delajo uslužbeni.
2. Da ne kupijo blaga ali produktov.
3. Da ne delajo ali opravljajo službe na prostoru, ki služi biznisu ali na katerem delajo uslužbeni.

Predloga dalje prepoveduje na javnih prostorih ali ulicah ogrožati ali ustrahovati katerokoli osebo, ki dela ali išče delo.

Druge sekcije prepoveduje na javnih prostorih postavljati ali razstavljati lepake, bandera, transparente ali druga znamenja pred prostori, ki služijo biznisu ali na prostoru, na katerem delajo, z namenom, da vpliva na druge osebe.

Na kratko povedano: Predloga prepoveduje razpostavljanje stavkovnih straž, pozive k bojkotu ali vzbujaanje simpatije za štrajkajoče delavce, čeprav v predlogi ni nikjer omenjena beseda štrajk.

Kdor krši to predlogo, se kaznuje z 5 do 60 dni zapora.

Razumljivo je, da se vse podjetniške organizacije ogrožajo za to predlogo, čeprav bi tega ne povedal Andrew Allen, tajnik Združenih podjetnikov v Indianapolisu.

„Sprejem odredbe kongresnika Blantonja proti razpostavljanju stavkovnih straž, H. R. 227,“ pravi Allen, „bi bila velika javna pomoč pri obrambi privatnih pravic in pri potlačenju nemirov, obenem bi pa pojačala korake, ki so jih podvzele že razne države in mesta proti nesameriški navadi razpostavljanja stavkovnih straž. Narodni kapitol lahko izdela zorno postavbo proti razpostavljanju stavkovnih in bojkotnih straž, ki se je razvil v nelegalen napad na široko proti privatnim pravicam državljanstva vobče.“

Za Blantonovo predlogo agitira na vse kriplje James A. Emery, advokat raznih podjetniških organizacij.

Emery povdarja, da je 28 držav že sprejelo take postavbe, mnoga mesta so pa sprejela odredbe, ki prepovedujejo razpostavljanje stavkovnih in bojkotnih straž.

Podjetniki so na delu, kaj pa delavke organizacije? — Ali čujejo ali spe?

RUSKA BARONICA, SLUŽKINJA V AMERIŠKEM HOTELU.

Los Angeles, Cal. — V nekem tukajšnjem hotelu je uposlana bivša ruska baronica Otilija de Ropp. Njen soprog je pred revolucijo posedoval 10,000 akrov zemlje v Litvi.

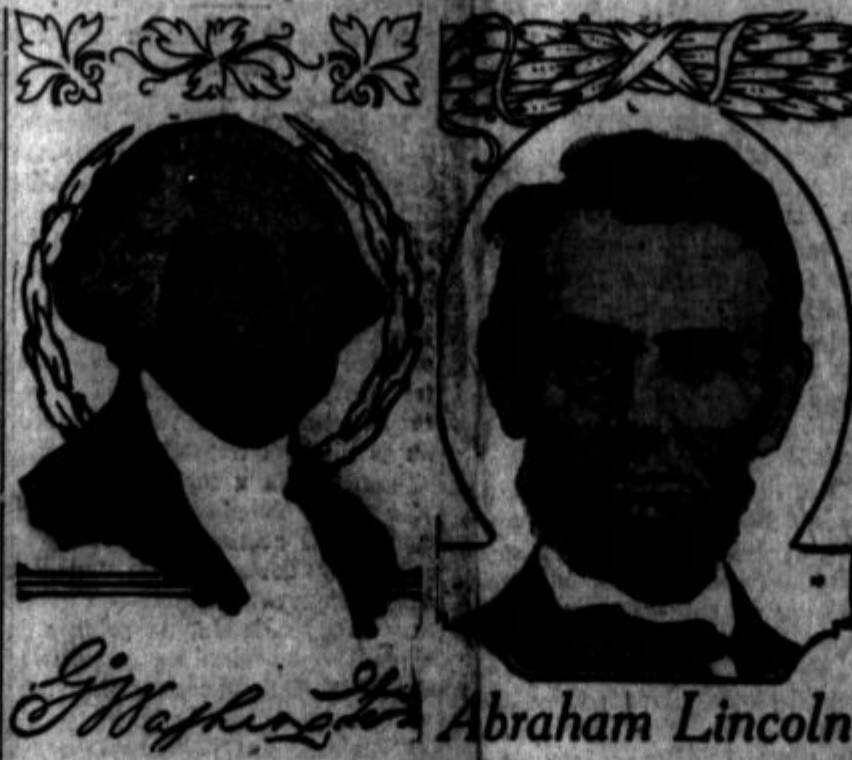
158 RUDARJEV UBITIH V AMERIKI V MAJU.

Washington, D. C. — Rudniški biro poroča, da je 168 delavcev smrtno ponesrečilo v ameriških premogovnikih v mesecu maju. Lanj ob tem času je bilo ubitih 163 rudarjev.

Senator France v Moskvi.

Riga, 1. jul. — Iz Moskve javljajo, da je ameriški senator Joseph I. France danes zvečer dopel tja. Senator se je pohvalil da je imel izvrstno vožnjo iz Rige v Moskvo. V Rusiji se bo mučil okrog dva tedna.

DVA AMERIČANA

George Washington Abraham Lincoln

Vsak narod ima moč, ki so pomagali ne le k napredku svojega ljudstva, ampak delati so za napredek vsega človeštva. Ameriško ljudstvo je lahko ponosno na dva predsednika, ki sta s svojim delom povzročila, da se je napredek v človeški družbi malo hitreje razvijal kot ponavadi.

Prvi je George Washington, prvi predsednik Združenih držav in vrhovni zapovednik revolucionarne armade, ki se je bojevala proti Veliki Britaniji, da izvojuje neodvisnost za Američane.

S kakšnim duhom je bila prepovedana ta armada govore besede, izrečene v Izjavi neodvisnosti: Smatramo, da so same po sebi umevne in dokazov nepotrebne sledeče resnice: da so vsi ljudje enako ustvarjeni in da so prejeli od svojega stvarnika gotove in neoporekljive pravice, da je med temi pravica do življenja, svobode in do stremljenja po sreči. V dosigo teh pravic imajo ljudstva svoje vlade, katerih pravične oblasti izvirajo iz soglasja ljudstva. Če pa poseže katerakoli vladna oblika v te namene in jih zatira, tedaj ima ljudstvo pravico, da tako vlado spremeni ali pa stremoglavi in ustanovi novo vlado po takih načelih in uredi njeno oblast v taki obliki, kakor spozna, da je najpotrebnejše za njegovo varnost in srečo.

Washington je bil dvakrat izvoljen predsednikom in bil je izredno liberalen v vseh zadevah. Drugi je Abraham Lincoln. Iz-

voljen je bil predsednikom Združenih držav leta 1860, ob času, ko je vrel med sušnjodreči in ljudmi, ki so bili nasprotniki sužnjstva. Washingtonova revolucionarna armada je sleer izvojevala neodvisnost za belopolne Američane, ni pa odpravila ka-

lorske sužnosti, dasiravno so bili vodilni Američani v revoluciji za njeno odpravo. Bojevniki za enakopravnost vseh ljudi, so bili še prišibki, da bi odpravili telesno sužnost. In prišlo je ob času Lincolnovega predsednikovanja do krvave civilne vojne med severnimi in južnimi državami. In po smrti po Gettysburgu, ki je bila izvojevana po strašni in krvavi bitki, v kateri je padlo na obeh straneh na tisoče vojakov, je Lincoln ponovil zopet besede o enakopravnosti vseh ljudi na bojišču, „Sedem in osemdeset let nazaj so naši očetje ustvarili na tem kontinentu nov narod, ki je sprejel svobodo in načelo, da so vsi ljudje ustvarjeni enako — — — Mi vsi tukaj objubimo, da vlada od ljudstva, po ljudstvu in za ljudstvo nikdar ne izgine s tega sveta.“

Tako kot ima Amerika svoje velike duhove, imajo tudi drugi narodi svoje velike moči, ki delajo na to, da se uresničijo besede Lincolnove, da bodo na svetu živela ljudstva, ki bodo imela res vlado od ljudstva, po ljudstvu in za ljudstvo. Zdrugimi besedami to pomeni, da bo ljudska volja veljala za najvišjo oblast.

IZJAVA NEODVISNOSTI.

Tak je bil duh revolucionarnih očetov leta 1776.

V kongresu 4. julija 1776. Glavni pregled prvih trinajstih držav ameriških.

Kadar se v toku dogodkov porodi potreba, da pretrga en narod politične vezi, ki so ga vezale s drugim, in da zavzame med ostalimi državami na svetu samostojno in enako stališče, da katerega je po prirodnih in božjih postavah opravičen, tedaj zahteva pošten človeški občutki, da navede ta narod razloge, ki so ga privedli do ločitve od stare države.

Smatramo, da so same po sebi umevne in dokazov nepotrebne sledeče resnice: da so vsi ljudje enako ustvarjeni in da so sprejeli od svojega stvarnika gotove neoporekljive pravice, da je med temi pravica do življenja, svobode in do stremljenja po sreči. V dosigo teh pravic imajo ljudstva svoje vlade, katerih pravične oblasti izvirajo iz soglasja vladanega ljudstva. Če pa poseže katerakoli vladna oblika v te namene in jih zatira, tedaj ima ljudstvo pravico, da tako vlado izpremeni ali pa stremoglavi in ustanovi novo vlado na takih načelih in uredi njeno oblast v taki obliki, kakor spozna, da je najpotrebnejše za njegovo varnost in srečo. Razum sleer vele, da se stare vlade ne ispreminjajo iz majhnih in mimoidočih razlogov, in izkušnja nas tudi uči, da ljudstvo rajši trpi krivice, kolikor jih more trpeti, kakor pa da bi si samo jemalo pravico s uničenjem oblik, katerih je vajeno. Toda če dokazuje krivice in slorabljanja brez konca in kraja, ki gredo venomer za istim smotrom, namen, da podvržejo narod absolutnemu despotizmu, tedaj ima ljudstvo pravico in je njegova dolžnost, da stremoglavi, tako vlado in da si ustanovi boljše branje za svoje bodoče varnost.

Na ta način so potrpečljivo trpeli naše kolonije in tako je nastala neizogibna potreba, da se ovrže stari vladni sistem. Zgodovina sedanjega kralja Velike Britanije je zgodovina ponovnih krivic in prisvajanja neopravičenih oblasti s direktnim namenom, da ustanovi absolutno tiranstvo nad temi državami. V dokaz predlagamo nepristranskemu svetu sledeča dejstva.

Odrekel je priznanje zakonov, ki so najbolj koristni in potrebni za blaginjo ljudstva;

svojim guvernerjem je prepovedal uveljaviti najvažnejše in najnujnejše zakone ali jih je pa enostavno suspendiral in zavlekel, da niso prišli v veljavo;

prepovedal je zakone, ki so bili namenjeni blaginji velikih narodnih okrožij, in je sporočil, da uveljavi te zakone le tedaj, če se ljudstvo odreče pravicam zastopstva v postavodajah, kar bi bila za nas nezastila krivica — in kar je le tiranost v korist;

sklical je postavodajna telesa v nenavadne in puste kraje, oddaljen od javnih središč in mest, kjer so shranjeni javni spisi, z namenom, da jih poniša, utruji in tako prisili pod svojo oblast;

razpustil je ponovno postavodajne zbore, ker so se morlo upi, ko so bili zbori razpuščeni, ni dolgo časa dovolil novih volitev rali njegovim napadom na pravice ljudstva;

in tako je bilo ljudstvo brez zakonodajstva prepulčeno samo sebi; kolonije so bile izpostavljen nevarnosti invazije od zunaj in nereda v notranjosti;

trudil se je, da bi preprečil rast prebivalstva v državah s tem, da je ovrzal zakone o naravnostni priseljenosti, omejeval priseljevanje in povzročil krivične pogoje za dobavo zemljišč;

ovrzel je administracijo justice s prepovedjo zakonov za ustanovitve sodnih oblasti;

podvrzel si je sodnike, da so bili samo od njega odvisni in so le pobirali plače;

uvredil je nebroj novih uradov in poslal semkaj cele roje uradnikov, ki so nadlegovali ljudstvo in se redili na naše stroške;

v mirnih časih je imel med nami stalne armade brez dovoljenja naših postavodajnih zborov;

vojno oblast je dvignil nad civilno oblast in jo naredil popolnoma neodvisno.

Dalje je gnil našo ustavo in naše zakone s sledečimi krivičnimi čini:

namestil je med nas večja števila oboroženih čet;

ščitil je vojske s slepariskimi sodniki razpravami pred kamnijo za umore, ki so jih izvršili nad prebivalci teh držav;

zapiral je naše trgovine s ostalim svetom;

nalagal nam je davke proti naši volji;

odrekel nam je pravico do porotnih obravnave v naštetih slučajih;

transportiral nas je čez morje in tamkaj gnil pred sodišča za izmiljenje prestopke;

v sosedni angleški provinciji je odpravil svobodni sistem angleškega prava in uvedel samostojno vlado s razširjenimi mejami, kar je imelo namen, da po enakem vzoru uvede absolutistično vlado tudi v naših kolonijah;

odvzel nam je svobodočino (charters) in satri najboljše zakone, s čimer je ručil temeljno moč naše vlade;

suspendiral je naše postavodaje in si vzel moč, da nam on sam daje zakone;

odpovedal se je tukajšnji vladi s tem, da nam je odrekel našito in nam napovedal vojno;

ropal je naše morja, napadal naše obrežja polgal naše mesta in moril naše ljudi;

ravno v tem času je poslal semkaj velike armade tujih najemnikov, da dovrši delo moritve, razsejanja in tiranstva, katere je že prišel s največjo perfidnostjo in krutostjo, ki nima para v najbolj barbarski dobi in ki nikakor ne pristaja glavi civilizirane države.

Prisilili je naše državljane, katere je vjel na morju, da se se morali oborožiti proti svoji domovini in da so postali rabiji svojih bratov in prijateljev, ali da padejo od njihovih rok.

Iskal je med nami vstaje in nahujskal proti nam krvoločne indijanske divjake, katerih vojskovanje je sverska moritev starčkov in deca, moških in žensk.

V vsakem slučaju teh naštetih krivic smo se pritožili na najpoštenjši način, toda vsaka naša pritožba in prošnja je obrodila še več krivic. Vlada, čigar značaj ga v luči omenjenih krivic označuje za tirana, ni sposoben da bi vladal svobodni narod;

Nismo hoteli delati nobene krivice našim britanskim bratom. Svarili smo jih neotkrati; da naj si ne prilastijo neopravičene oblasti nad nami; opozarjali smo jih tudi na okoliščine naše emigracije in naselitve v teh kolonijah. Apetirali smo na njihovo prirojeno pravico do velikodušnosti; sklicevali smo se na srodne vezi med nami in jih prosili, da naj nehaajo s krivičnim prilastitvjem oblasti, ki bi moralo pretrgati te vezi. Ali, tudi oni so bili gluhi za naše pravične glasove in niso se ozirali na naše krvne srodništvo. Zato moramo danes tudi njih, ki obsojajo naše ločitve, smatrati za to, kar velja za vse ostalo človeštvo; za sovražnike v vojni in prijatelje v miru.

Zaraditega izjavljamo mi zastopniki Zedinjenih držav ameriških, zbrani v generalnem kongresu in ključni najvišjega sodnika na pričo naših čistih namenov, in slovesno proglašamo v imenu vsega dobrega ljudstva teh kolonij, da so te Združene kolonije od danes in da imajo pravico biti **SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE**, da so proste vsakega podaništva do britanske krone, da so popolnoma pretrgane vse politične vezi med njimi in Veliko Britanijo in da imajo te kolonije kot **SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE** od danes zanaprej vse moč napovedovati vojno, sklepati mir, ustanavljati zveze, voditi trgovino ter storiti in vršiti vse, kar imajo pravice storiti **NEODVISNE DRŽAVE**. Da invedemo ta svoj proglas in mupajoči v boji Provdnost se zavzemamo, da smo pripravljeni krivovati svojo čast, imetje in svoje življenje.

JOHN HANCOCK, predsednik kongresa.
(Sledi 56 podpisov zastopnikov iz vseh prvih trinajstih držav.)

GLADIJATORSTVO IMA SE PRIVLAČNO SILO.

IZ VSEH KRAJEV BO PRIVRELI BOGATINI V ARENO. DA SE NAPASEJO SIROVEGA GLADIJATORSKEGA BOJA.

To se ni vrtilo ob času poganskega Rima, ampak se vrši v toliko hvalejni dobi krščanske civilizacije.

Atlantic City, N. J. — Kdor je danes prišel v mesto in je imel še malo zdrave pameti, ker se ni dal omotiti z napovedanim pretopom med modernima gladijatorjema Jack Dempseyjem in Carpentierjem, je mislil, da je prišel nekdašnji poganski Rim ob času gladijatorskih iger, ko so marširali gladijatorji v areno, pospravljajoč cesarja: „Ave, caesar, morituri te salutant.“

Kamorkoli je stopil človek, ni almal drugega kot govorice o srotem pretopu, ki ima pričeti popoldne ob treh. Nečne „dame,“ katerim smrdi delavec po znoj in si tišče nos, kadar gre zgoran delavec mimo njih, so prav živahno razgovarjale, kdo zmaga: Dempsey ali Carpentier. Ene so se s vsem ognjem zavzemale za Dempseyja, druge za Carpentierja. Ene so hvalile Dempseyjevo moč, druge so pa rekile, da je Carpentier bolj inteligenten in da zaradi tega zmaga. Pametnemu človeku, ki je poslušal te govorice, se je ade lo, da sta oba srova, ravno tako pa tisti, ki so od blizo in daleč prihitali, da si napasejo svoje oči ob srotem pretopu.

V hotelskih vestibulih, v katerih ni drugega prostora za delavce, se dela, so leno ležale „dame“ po sofi, stali tudi v gredah in se živahno razgovarjale. Tam is kota, kjer je oder za goščbo, so prihajali glasovi mlodoneč kodbe, ki so govorili, da še ni zamrla vsa kultura sredi te sirovosti, nališpane s raznimi barvami po obrazih, okičane s dragulji in obleke iz svile in baršusa. „Dame“ so se mahale, govorile, pokimavale in odkimavale, vmes so se pa alšali glasovi: „Dempsey zmaga. Nanj stavim pet tisoč proti ti sočaku.“ — „Ne, Dempsey ne zmaga, kaj bo tista gorila, ampak pretepe ga Carpentier,“ je odgovarjal visok sopran globokemu kontra altu.

V navadnih restavracijah, v katere zahajajo delavci, se je ravno tako šopirila ta blaznost kot v hotelih, v katerih se je nastanila družba višjih štirih sto. In kamor je stopil človek, ji ni mogel uiti. Sledila mu je povsod v koče siromakov kot v palače bogatinov, v siromašno opremljena prenočišča delavcev kot v razkošno opremljene hotele, v katerih sede pri bogato obloženih mizah milijonarji. Da, sledila je celo v farovje, kjer jo je človek najmanj pričakoval. „Dempsey — Carpentier“ — — — „Carpentier — Dempsey,“ je bilo alšljati povsod, kot da se človek nahaja v norišnici, v kateri vsi bolniki bolehaajo na eni maniji.

Taka je moderna krščanska družba, ki veši prav bavačo izjavja, da je premagala poganski Rim.

Pet milijonov delavcev je brez dela in na te nihče ne misli, s čim se bodo oblašili, kako se bodo prehranili, ko jim pojdejo zadnji prihranki. Nič bolje kot v starem poganskem Rimu, kjer je rimski proletarijat umiral gladu na ulicah, patriciji so pa hiteli od zabave do zabave. In ko človek gleda ta dirindaj, takrat mu zašume po ušesih besede: „Ave caesar, morituri te salutant.“

NAROČNIKOM: — Vred praznika Neodvisnosti ne izide „Prosveta“ v ponedeljek dne 4. julija.

VERNE.

Chicago in okolice: V nedeljo jasno in vroče. Vihodni in južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 88, najnižja 76. Soinee izide ob 5:18, zalde ob 8:29.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zednjene države (Iaven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepaju n. pr. (Junija 30-31) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Nasprotniki združitev zahtevajo sodnijsko prepoved.

Chicago, Ill. — V. Skubis, Rus in Kalan, člani SSPZ, so prošili na sodišču, da izda sodnijsko prepoved (injunction), da se ne izroči premoženje S. S. P. Z. Slovan-ski narodni podporni jednote. Prošili imenujejo gl. odbor Slovenske narodne podporne jednote in odbornika S. S. P. Z., ki so glasovali, da se odstavita Kalan in Rus kot glavna odbornika, narodnika, ki se hočejo polastiti premoženja S. S. P. Z. nezakonskim potom.

Preliminarna rasprava se je vrtila v potek. Doslej se je, da se obravnava vrši 18. julija t. l. in da podpis Blad Novak, tajnik S. S. P. Z., kot mušnik avtočene stranke, vse čeka, ki jih nakaže Rus v izplačilo.

VELIKO GRMENJA PA MALO DEŽJA.

GOVERNER JE VETIRAL PO-
STAVKO V PRORAČUNU ZA
IZVAJANJE PROHIBICIJE.

Governorjev veto je črtal sedem
milijonov dolarjev v proračunu.

Springfield, Ill. — Governor Small je je zasolil prohibicijonistov. Vetiral je sto petdeset tisoč dolarjev v proračunu, ki imajo služiti državnemu prokuratorju, da izvede zakon. Postava je sicer postala veljavna, toda denarja ni, da se izvede.

Veliko je bilo veselje v prohibicijonistnem tabornu, ko je legislatura glasovala za poostreno prohibicijonistko predlogo, po kateri je zdravnikom prepovedano predpisati bolnikom vino in pivo kot zdravilo. Še večje je bilo veselje, ko je governor Small podpisal to postavko in je tako postala veljavna. Ali zdaj je prišel maček. Governor je vetiral dovoljeni denar za izvajanje postavke. Postava je sicer zapisana zdaj v zakoniku države Illinois, a denar ni dovoljen, da bodo lahko lovili in preganjali grešnike. Prohibicijonisti so marsikaj pričakovali, niso se pa na nadejali, da jim governor zapoje tako pesmico, ki jih pahne iz prohibicijonistke paradize zopet v navadno vsakdanjost, ki je postala dolgočasna, od kar je bila uvedena prohibicija.

Governor pa ni le vetiral te izdatke. Državnemu prokuratorju je črtal \$774.000 v proračunu. Odložene bodo vse pravde zaradi dedninske davka, kar je malo obilno, srea tistih prohibicijonistov in bogatinov, ki imajo plačati državni davek od dedščine, katerega se pa branijo plačati, čeprav kriče, da so dobri patrioti.

Governor je črtal še dalje v proračunu, tako da je bilo nazadnje prečrtanih \$7.092.002. Kljub temu bodo pa izdatki znašali blizu štirideset milijonov dolarjev. Tako visoki izdatki so ni imela država Illinois.

Od deset milijonov pet sto tisoč dolarjev za državno univerzo je črtanih \$1.640.000. To je žalostno, ker je bil denar namenjen izobražbi, a pomagal se ne da.

Drugo tako neprijetno črtanje je pri izdatkih za učitelje. Dovoljenih je bilo \$2.516.555, črtanih je bilo \$160.000.

Stavka policajev v Quebecu končana.

Quebec, Kanada, 1. jul. — Stavka policajev in omejevalcev je končana. Policaji dobe dolar, omejevalci pa 75c povznanja plače.

Vesti iz Belgrada.

Zopet bresposelna bomba za Aleksandra. — Monarhistična ustava sprejeta.

Washington, D. C., 1. jul. — Tukajšnje srbsko poslanstvo je prejelo vest, da je bil izvršen neuspešen bombni napad na regenta Aleksandra, ko se je od Bekeod vračal v svoj konak v Belgradu. Nekdo je zagnal bombo v prina.

Belgrad, 28. jun. — (Po inform. biroju SHS v Washingtonu). — Nova ustava je bila danes opolnoma sprejeta z 223 glasovi proti 35.

Sprejem ustave je bil naznanjen javnosti s streljanjem iz topov in zastave so bile razobešene. Prine regent bo jutri prisegel novi ustavi.

TOVARNA ZA KUHANJE SO- NJA ODKRITA.

Kdo je lastnik?

Chicago, Ill. — Chicago so lahko ponaša s marsikatero znamenitostjo, odalej se pa lahko reče o tem mestu, da je bila kljub prohibiciji v njem odkrita navadna tovarna za izdelovanje žganja.

Neki pasant je videl, da prihaja dim iz neke hiše, v kateri ni bilo žive duše. Obvestil je požarni brambo o svojem odkritju. Ko so ognjevarci prišli na lice mesta, so takoj opazili, da imajo pred sabo kotel za kuhanje žganja, kar jih je bilo zaplenjenih po uvešči prohibicije. Zdolaj v kleti so stali kotli za kuhanje žganja, ki so bili visoki po 14 do 16 čevljev, v premeru so pa merili po šest čevljev. Vse je bilo vzdano v železobetone. Cevi so razpeljane po celih hiš. Zaplenili so za pet in sedemdeset tisoč dolarjev vina, žita, alkohola, namake in žganja.

Ce bodo hoteli uničiti kotle, jih bodo morali razstreliti s dinamitom. Neki kotel se je preveda razbelil in prišel je prihajati dim iz hiše. Ob času odkritja ni bilo žive duše v hiši. Policija zdaj išče lastnika kotlov, o katerih sodijo, da sta Italijana. Dondaj ju še niso dobili, čeprav ju iščejo v italijanski koloniji.

HENRY FORD PREVZAME VLADNO NAPRAVO ZA IZDE- LOVANJE SOLITRA.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Weeks je pri volji oddati vsakemu podjetniku napravo za izdelovanje solitra pri Musele Shoalsu, če jih bo podjetnik obtoval z dobičkom za vlado in zase.

Henry Ford zdaj pregleduje to napravo in alijšje se glasovi, da jih najbrž prevzame, če preračun, da se obrat izplača, kajti tudi pri Fordu velja načelo: Če ni profita, se obrat ne izplača.

ALI BO PROGLAŠEN MIR PRED 4. JULIJEM?

Washington, D. C. — Zbornica je sprejela konferenčno mirovno resolucijo, ki proglašča mir med Združenimi državami in Nemčijo in Avstrijo. Za resolucijo je bilo oddanih 263 glasov, proti pa 59. Resolucija je bila takoj odposlana senatu, a ker se je razvila rasprava, je bila odložena do prihodnjega dne. Predsednik je najbrž podpisal, če jo sprejme senat.

Ameriški parnik potopljen v Črnem morju.

London, 1. jul. — Sem je došla vest, da je ameriški parnik "Mopang" zadnji četrti zadel ob mine v Črnem morju in se potopil. Življenjskih izgub ni.

ZAGOVORNIŠTVO JE DOSEGLA VELIK USPEH.

TODA SREDSTVA PRIMANJ-
KUJEJO, DA SE DOSEŽEJO
NADALJNI USPEHI.

Vsa vprašanja javnega tožitelja
niso mogla omajati pričevanja
priljetne žene.

Dedham, Mass. — Na tri in dvajseti dan obravnave proti Saecu in Vanzettiju je zagovorniško izvajalo veliko zmago. Prihajnalo je pričanje neke priče za državo, prav one priče, ki je pozitivno identificirala Nicola Saeca kot Sloveka, ki ga je videla na porzišču umora v Braintreeju. O tej zmagi so zdaj poučeni ljudje in časniki.

Toda zadaj za bojno črto je položaj zelo neugoden, katerega ne vidijo ljudje in časniki. Položaj je tak, da zagovorniško lahko vseeno izgubi bitko, čeprav je dozdaj doseglo že lepe uspehe. Kajti municija — — — denar po-
haja.

Razume se, da ni denarja v blaginji, da se plačajo troški te obravnave, da ni denarja, da se povrnejo troški pričam, ki morajo čakati, da pridejo na vrsto. "Ih tak je položaj se skoni pet dni."

Ko je bil položaj najbolj kritičen, je eden zagovornikov moral zapustiti popoldne dvorano, da dobi potreben denar. Istega večera je bilo treba plačati v pisarni zagovorniškega štirinajst sto petdeset dolarjev za dnevni prepis sodnijskega zapisknika. Vprašani sta bili dve: Ali lahko dobi ček, ali če želi zagovornišvo, da mu stonogradi še nadalje prekriže vsakdanji prepis zapisknika.

Zdi se, da se tudi mudi s obravnavo. Sodnik Webster Thayer je rekel, da je prejel od najvišjega sodnika pismo, v katerem pravi, da naj zaključijo obravnavo v soboto dne 2. julija. Vprašal je porotnike, če žele, da se obravnava vrši tudi ob večerih, da se lahko zedinijo za pravorek pred 4. julijem.

Porotniki so izrekli, da so za večerne obravnave, da bo obravnava končana in da pojdijo domov. To hitenje pomeni mogoče, da zagovornišvo ne bo moglo tako prikazati svoje strani, kot je treba. To pomeni, da je treba hiteti z izpraševanjem priče, preiskavanje mora biti kratko, obsežna sta pod velikim duševnim pritiskom in zagovornišvo mora zaključiti svoje argumente, ne da bi imelo čas, da analizira podrobno nasprotujoče izjave.

Tako kot je zdaj položaj, mora zagovorniki delati nočdam. Na obed je treba pozabiti, spamej se omejen na štiri do pet ur dnevno, hivi se nappiti do skrajno meje.

Triumf za zagovornišvo je prišel na trindvajseti dan obravnave v izpovedi priče mrs. Julia Campbell iz Stockton Springs, Maine. Žena je le priljetna in njena izpoved je popolnoma razveljavila pričanje mrs. Lola Andrews, ki je bila glavna priča za javnega tožitelja. Andrewsova je identificirala Saeca kot Sloveka, ki ga je videla pod avtomobilom v South Braintreeju štiri ure prej. Predno sta bila umorjena Parmenter in Berardelli, dne 15. aprila 1920.

Mrs. Andrews je rekla, da sta ona in mrs. Campbell vprašali se gela v tovarni Slater in Morillove kompanije. To se je zgodilo istega dne, kot je bilo izvršeno hudodelstvo. Ko sta prišli iz tovarne, je Andrewsova vprašala moža, ki je bil pod avtomobilom, kje je uho v tovarno Rice in Hutchinsonove kompanije, ki se nahaja poleg.

Toda Campbellova je pričala, da pozitivno nista govorili s Slovekom pod avtomobilom, in kar sta govorili, sta govorili, predno sta šli v tovarno Slater in Morillove kompanije, in ne, ko sta prišli iz nje, s onim drugim Slovekom, ki je stal pri avtomobilu. Ta drugi Slovek je nosil obleko zemeljsko-sive (kaki) barve. Vprašala je pa ona in mrs. Andrews, kje je uho v tovarno Slater in Morillove kompanije.

"Videla sem dobro Sloveka, ki je stal," je rekla mrs. Campbell, in videla sem lice in glavo od zadaj od Sloveka, ki je bil pod avtomobilom, toda nobeden obtoženec ni podooben onim ljudem."

Javni tožitelj Katzman je pričel izpraševati Campbellovo brez namizljanja. Zastavil ji je več neonanih vprašani, da tako preizku-

si njen spomin. Če se vpoštevata starost žene, se lahko reče, da je bila Katmanova taktika brutalna. V nekem trenutku ji je skoraj izslizi jok in sodnik Thayer je suspendiral obravnavo, da pride zopet k sebi.

Kljub tej taktiki in številnim vprašanjem je ostala izpoved Campbellove neomajna. Večkrat je Katzman ponovil enainista vprašanja, ali odgovori so bili vedno enaki.

SEVEDA, SEVEDA, DEUŽINA PRIDE KRASHNU CVETU NA POMOČ.

Milijonarjev sin obsojen zaradi
tatvine.

Michigan City, Ind. — Charles Bedford, sin oljnega magnata Charles E. Bedforda, podpredsednika Vacuum Oil kompanije in vnuk E. T. Bedforda, predsednika Corn Products Refining kompanije in originalnega ravnatelja Standard Oil kompanije, je bil obsojen na tukajšnjem sodišču od treh do pet let ječe, ker je ukradel avtomobil. Bedford je priznal, da je ukradel dvosedelnik v Michigan Cityju v soboto. Peljal se je z njim v Toledo in South Bend, kjer je bil aretiran.

Iz New Yorka prihaja vest, da se je njegova družina — "Zlahta," takoj odločila, da pride milijonarjevemu sinu na pomoč in skuša odpreti ponovno obravnavo.

"Zlahta" mu je izkazala prvo pomoč na ta način, da je brzojavila v svet lepo povest, ki pripoveduje, da "Zlahti" še niso znani vsi detajli in da se s "fantom" ni postopalo pravilno. Nadejda, milijonarjev sinu na pomoč in skuša odpreti ponovno obravnavo.

"Zlahta" mu je izkazala prvo pomoč na ta način, da je brzojavila v svet lepo povest, ki pripoveduje, da "Zlahti" še niso znani vsi detajli in da se s "fantom" ni postopalo pravilno. Nadejda, milijonarjev sinu na pomoč in skuša odpreti ponovno obravnavo.

Kako mho in ponižno! Ali ste kdaj čitali tako ranljivo vest o siromahnem družinskem očetu, ki je ukradel hleb kruha, da napiči svoje malenčke?

NEPRILJETA OBISK.

Chicago, Ill. — Piskal je klarnet in bučel je bombardon v kavarni Casalejo, Pari so se zasukali, pri vratih se pa prikazali dve oboroženi postavi, ki sta viknili z groznim glasom: "Roke kviško!" Utihnil je hrošček bas, flauta je nehala v not, podobni mačkine mu mišjarkanju, gostje so pa prišli stopati lepo v vrsto ob steni. Nemanca sta prekalala gostom lepa. Pohvala sta vse zlatnino in dragulje, ki so jih donesle njih roke. Pozabili nista tudi na register za gotovine in po končanem delu sta izginila tako hitro, kot sta neopričakovano prišla.

O dejanju je bila obveščena policija, klarnet je zopet zaplakal, bombardon je zabušal in pari so se zasukali v vselem kolobarju.

STAVBENIKI V SAN FRAN- CISCO NE PRIZNAJO PO- SREDOVALCA IMENOVA- NEGA OD VLADE.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Organizacija tukajšnjih stavbenikov je izjavila, da ne prizna posredovalca, katerega je imenovala zvezna vlada, da posreduje med stavbinskimi delavci in stavbeniki v sedanjem isporu. Poselni odpor za "odprto delavnico", katerega so izvolili stavbeniki, je izjavil, da stavbeniki ne bodo nikdar prisostvovali konferenci, na kateri bodo sedanji odborniki organizacije stavbinskih delavcev. Kljub temu ima pa Wm. H. Urmy, katerega je zvezna vlada imenovala posredovalcem, še vedno upanje, da bo vspel in končal sedanji ispor.

W. H. TAFT IMENOVAN PRED- SEDNIKOM NAJVIŠJEGA SO- DISKA.

Washington, D. C. — Predsednik Harding je imenoval bivšega predsednika W. H. Tafta predsednikom najvišjega zveznega sodišča. Senatorji Borah, Johnson, La Follette in Watson so ugovarjali njegovemu imenovanju.

SE NEKAJ O STAV- KI PREMOGAR- JEV V ANGLIJI.

Stavkujoči premogarji so pristali
na kompromis in se vrnejo na
delo.

PLAČA BO ZNIZANA TRI-
KRAT.

London, 30. junija. — Stavka premogarjev v Angliji, veld katere je bila paralizirana vsa industrija od 1. aprila t. l. je končana, kot je bilo uradno poročano zadnji terek.

S poravnavo tega spora, ki je bil največji industrijski spor v novemštem času, kot se je izrazil Lloyd George v poslanski zbornici, se bodo premogarji vrnili na delo, ko so sprejeli "najboljše in najmodernejše pogoje za razdelitev dobička, ki so bili tedaj vpljavni v kaki industriji in kaki deželi," se je izrazil Lloyd George v poslanski zbornici.

Vlada bo prispevala deset milijonov šterlingov k obratovanju premogovnikov, dokler je pogodba veljavna, katero so sprejeli lastniki rogov in premogarji. Vlada je ponudila to vsoto že pred nekaj tedni, toda ker med lastniki rogov in premogarji ni prišlo do sporazuma, so premogarji zavrgli ponudbo.

Po pogodbi, ki stopi v veljavo, bodo premogarji dobili 87 odstotkov od nakopane premoga in 17 odstotkov lastniki rogov. Na ta način, se je izrazil Lloyd George, bodo premogarji imeli direktne interese v premogovni industriji.

Minimalna plača premogarjev ob znašala po novi pogodbi 20 odstotkov več, kot je znašala plača premogarjev pred vojno. Premogarji so pa sprejeli trikratno znižanje plače, in sicer meseca julija dva šilinga na dan, 12 centov na dan meseca avgusta in septembra. Na ta način se bo premogovna industrija izplačevala sama, ko bo plača znižana in ne bo treba vladi dati nobene podpore.

Lloyd George je pojasnil poslanski zbornici, da je izvrševalni odbor organizacije premogarjev sprejel ta načrt in ga bo priporočil premogarjem, da ga naj sprejmejo pri splošnem glasovanju. Rekel je tudi, da je gotov, da bodo premogarji sprejeli predloženi načrt za končanje stavke, in da se bodo v pondeljek že vrnili na delo. Pričakuje se tudi, da bodo v najkrajšem času vsi premogovniki obratovali s polno paro.

Ko bo nova pogodba med vlado in lastniki premogovnikov na eni strani in premogarji na drugi strani sprejeta, bo veljavna do včetega 30. septembra prihodnjega leta. V tej pogodbi je tudi klavzula, da mora stranka, ki bo hotela po poteku te pogodbe imeti kako spremembo v pogodbi, obvestiti drugo stranko tri mesece pred potekom pogodbe.

Premogarji so zahtevali enako plačilno lestvico za vse okraje, česar pa niso dobili. Vlada bo plačevala podporo samo onim okrajem, iz katerih se premog izvaža v inozemstvo.

Lloyd George je zelo zagovarjal vladno podporo rekoč, da je ta način najpravičnejši za vse prizadete stranke in da bo na ta način zavladal dolgotrajni mir na pravični podlagi. Rekel je tudi, da so delavci upravičeni do boljše plače, lastniki rogov do pravičnega dobička in da se bo po novi pogodbi zvišala produkcija premoga, ker bodo delavci direktno deležni dobička.

Poslanska zbornica je sprejela novo predloženo pogodbo brez glasovanja, akoravno so nekateri poslanci kritizirali točko v pogodbi, glasom katere bo vlada morala plačati deset milijonov šterlingov podpore. V petek se vrši formalno glasovanje in Lloyd George je prepričan, da bo nova pogodba sprejeta.

S končanjem stavke je končan najdaljši boj med kapitalisti in delavci v Angliji. Okrog 1.200.000 premogarjev je zastavkalo 1. aprila, ki so zahtevali združitve vsaga dobička v premogovni industriji, da se na ta način pokrije deficit v onih krajih, kjer se premogovna industrija ne izplačuje, nadejda splošno enako plačilno lestvico za vse premogovne okraje, in splošni mezni odbor. Dne 8. aprila so se odločili transportni delavci in železničarji zastavkati, da pomagajo stavkajočim premogarjem, toda 15. aprila so zavrgli ta načrt in pustili premogarje same v boju s kapitalisti. Kljub temu so pa premogarji trdno stali na stališču in akoravno je Lloyd George ponudil raznovrstne kompromise za poravnavo tega spora, so vedno zavrgli vsako ponudbo.

Prve dni meseca junija so lastniki ponudili dvajsetodstotno zvišanje plače pod pogojem, ako vlada da deset milijonov šterlingov podpore, toda brez drugih zahtev, katere so predložili premogarji. Premogarji so pa zavrgli to ponudbo z veliko večino. Premogarska organizacija je ponovno apelirala na druge delavake strokovne organizacije za pomoč, toda apel je bil samo glas vpiljočega v puščavi. Toda stavkarji se kljub temu niso podali, akoravno so bili osamljeni v tem gigantičnem boju za svoje pravice in vstrajali so do konca, dokler niso dobili vsaj nekoliko pravične pogoje. Ko bodo sprili do predložene nove pogodbe, kar ne pričakuje, da bodo, tedaj bo podpisano samo premirje, ker prihodnje leto zopet izbruhne nov boj med premogarji in lastniki premogovnikov ter vlado.

Vsed te premogarske stavke je bila paralizirana splošna industrija v Angliji in na tisoče drugih delavcev je bilo brez dela, ker tovarne niso moge dobiti premoga. Ko bi pa železničarji in transportni delavci ne pustili premogarjev na cedilu in da bi bila v stavki cela delavaka trozveza, tedaj bi bil zadan hud udarec vsaj industriji v Angliji. In tudi brez pomoči od druge strani so premogarji zadali hud udarec celi industriji.

Vsed te premogarske stavke je bila paralizirana splošna industrija v Angliji in na tisoče drugih delavcev je bilo brez dela, ker tovarne niso moge dobiti premoga. Ko bi pa železničarji in transportni delavci ne pustili premogarjev na cedilu in da bi bila v stavki cela delavaka trozveza, tedaj bi bil zadan hud udarec vsaj industriji v Angliji. In tudi brez pomoči od druge strani so premogarji zadali hud udarec celi industriji.

"KAPITALIZEM ODGOVOREN ZA NEMIR IN BUNKO- SELNOST," JE IZJAVIL VNEŠLJENSKI PRO- FESOR.

Milwaukee, Wis. — (Fed. Press.) — "Kapitalizem je odgovoren za delavake nemire in za bresposelnost. Kapitalizem bi ravnokotni sngotovil delo delavcem, kot zagotovi varnost vložene denarja lastniku, česar pa sedaj noče storiti," je izjavil John R. Commons, profesor politične ekonomije na wiakonsinski univerzi, na narodni konferenci za socialno delo.

"Ako se kapitalizem hoče vzdržati na površju, mora rešiti problem bresposelnosti. Kapitalizem lahko reši vprašanje bresposelnosti s tem, da napravi samega sebe finančno odgovornega, preskrbeti delavcu delo. Ko delodajalec odslavi delavca, bi moral biti pripravljen plačati odelovljenemu delavcu zmerne vsoto, n. pr. en dolar na dan vsaj 13 tednov v letu, dokler je delavec brez dela. Na ta način bi bili delodajalci pripravljeni preskrbeti odelovljenemu delavcu delo v svojem lastnem podjetju in tudi gledati za delo, kje drugje v namenu, da jim bi ne bilo treba plačevati bresposelno pristojbino."

Treznj in prebrisani podjetniki vspevajo v moderni industriji. Prisilili jih morate, da sprejmejo bresposelnost kot finančno nalogo in podvržli se bodo temu ravnokot, kot so se odškodninskemu zakonu."

IDLJOT OBDOLEŽEN BOMBNE- GA ATENTATA V SAN FRANCISCO.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Vzrok, zakaj hočejo sedaj spraviti Frederick Edmonda v zvezo z bombnim atentatom, ki je bil izvršen na Preparedness Day v San Franciscu, se je nekoliko pojasnil šele v zadnjem času. Frederick Edmond, nekdanji zelo dober govornik na Pacifični obali, se nahaja sedaj v zapirih zvezne državne kaznilnice v Leavenworthu, Kana, kot politični jetnik. Vsed skrajno nevladarskega postopanja v kaznilnici je prišel ob pamet in kot ga je opisal Charles Ashleigh, pesnik in član I. W. W., ki se tudi nahaja v Leavenworthu, je opisal Edmonda, kot Sloveka, ki ne more storiti nikomur nič žalega, akoravno je bedak in idiot. Ni lažje ga peklajo kot spraviti v zvezo s kakim hudodelstvom Sloveka, katerega je preje duševno ubila, ker se ne more sam braniti.

Greendale on the Hudson, N. Y. [REDACTED]

Pertinčarjevo pomlajenje.

Sanjaka povest.

Spisal: ETBIN KRISTAN.

(Dalje.)

"Je že prav," se je jezljivo odzval Jernej; "kder hodi kakor mačka okrog vrele kaše, ne uživa pri meni veliko zaupanja. Nehaj se toraj izprehajati po ovinkih, pa povej naravnost: Znaš li kaj ali ni?"

Med ljudmi bi bil dobil Jernej najbrže tak odgovor, da bi bila nastala afera iz tega. Jerzko Praplavač pa je hladnokrvno, kakor se pravzaprav spodobi možu, vedno v vodi živečemu, odgovoril:

"Sva že skupaj. Povedal si, kaj bi rad. Na tem vztrajaj. Naj se ti izpolni želja!"

"Resnično!"

"Pri nas se ne lažemo, tovariš. Naše socialne uredbe nas ne silijo na to."

"Torej naj grem v vodo?"

"V vodo moraš seveda. Pa se ti nič ni treba bati."

Jernej je bil že sredi jezera. Debelo se je začudil, ker je bila voda prijetno topla, kar mu je dobro delo, zakaj nočni vzduh ga je bil že precej ohladil. Mesec je zopet zgradil lestev v globčino, vile so rahlo prijele junaka in ga odvedle po stopnicah niže, vse niže stopnice in ga odprla vrata iz zelenega mahu in nenadoma je bil Jernej v velikanski dvorani iz čistega kristala. Svetlo je bilo tam kakor o poldnevu in še svetleje. Zatisniti je moral oči.

III.

Ko je Pertinčar zopet izpregledal, so njegove oči že laglje prenašale bleščečo svetlobo. Takoj se je oglasila njegova razsvetljujejo povodnjakov dom, ki pač ne more biti nikjer drugje, kakor v precejšnji zemeljski globčini, torej v kraljestvu teme.

Jezersko Praplavač je bil medtem že sselal svojo vodno kožo in Jernej ga je videl nekakšni domači uniformi, ki se mu je veliko bolje podajala in ga je kazala vitkejšega in sploh prikupljivejšega. Povabil je Jerneja z gesto, naj sede; ta šele sedaj opazil divane in naslanjaje, o katerih ni mogel uganiti, če so pokriti s čudovito lepim, njemu doslej neznanim mahom najraznovrstnejših barv, ali s predragocenimi preprogami, s katerimi se ne bi moglo ravnati ne amirne ne perzijske. Vsekakor pa je bilo zelo ugodno sedeti na teh sedeh.

Jezersko je dal svojemu gostu nekoliko časa, da se je ogledal, potem pa mu je odgovoril:

"Tukaj imamo samo solnčno luč."

Jerneju se je zdelo, da je to prav nemastna kaša, češ, da je preneumna. Svoje nevolje ni nič tajil. Njegovemu obrazu se je posrečil izraz porogljivega prezira, ki ga obvladavajo večinoma le stari diplomatje in plemiči med meščanskim ljudstvom, in dejal je, kakor da govori v vak:

"V megalomaniji si domisljate, da je modrost na svojem potovanju običajna vsa pri vas. Tega vam ne bi zameril, ker sem imel s nadutostjo tudi med ljudmi že toliko opravka, da sem se ji privadil. Zato pa se ne bi bilo treba, da smatrate človeka za teplo, le ker je človek. Če ste kaj vedni, zakaj absolutne večnosti pač tudi za vas ne more biti, je takle gospod povodnjak nemara videl človeka v tisti dobi, ko se je še trudoma učil hoditi po dveh nogah in grgrati prve nerazložne glasove, pa misli, da živi naše plemje še vedno na oni ničlni znanja. Dragi moj gospod Jezersko, ki si najbrže danes tak, kakršen si bil v dobi mamuta in v dobi plesiosaura in v dobi enoceličnih bitij, ne smeš soditi po sebi človeka, ki je tvor napredka in razvoja. Dandanes, cenjeni gospod povodnjak, ne mislimo več, da je zemlja plošča in nebo steklen pokrov in svezde nočne svečice. Naši teleskopi nam odpirajo pogled v neskončnost, naši mikroskopi nam kažejo svet najdrobnejših organizmov, premerili smo vesoljnost, prekopali smo zemljo, naše znanje se množi od dne do dne. Tvoji devtupi, s katerimi se hočeš norčevati iz človeka, so torej smešni in abotni."

"Resnično, v tebi ni napuha", se je naumehljaj Jezersko. "Gore ste prevrtili in pota zvezd ste preračunali in tudi po zraku znate že plavati. Vaše izume in iznajdbe, vaša odkritja, vaš napredek poznamo. Vse te reči zvemo tudi dobi. To da zakaj naj bi tukaj ne imeli solnčne duči? Ne bi bilo mogoče, da jo ujamemo in prenesemo sem? To ne bi bilo težko. Pa nam ni treba tega, ker imamo druga sredstva. Mnogo jih je, ki žive še veliko bolj v svetli kakor jaz, ki imam svoja jezera. Malo pa jih je, ki imajo radi temo. In časa imamo in brez dela ne bi vedel, kaj početi; pa smo izvirali predore od ognjenika do ognjenika križem zemlje, razmestili smo ogromne kristalne leče, ogledala in reflektirke. Sedaj pač razumeš, da ima vsak škrt, vsak palček, vsak povodnjak v svojem domu lahko solnčno luč. Mi pa jo dobimo tudi skozi jezero, tako da nam je nikoli ne zmanjka, pa naj bo katerakoli stran zemlje obrnjena k solnecu. In vsi nam je to zelo potrebno, ker nocoj na primer ne vem, kako bi te mogel pomladiti brez solnece."

"Aj, da! Spomnil si me, po kaj da sem prišel v to čudno klet. Pa naj premišlujem gor ali dol, nazaj ali naprej, vendar ne uganem, kaj imaš od tega. Če praviš, da ne zahtevaš moje duše..."

Ta hip so se zopet pojavile vile, ki so bile izgubile Jerneju izpred oči, odkar je prišel v povodnjakov dom. Vsaka je imela kup krasnega, dehtečega cvetja v naročju, pa tudi njih pajčolanaste oblike so bile videti kakor iz roč in križanost. Jezersko jim je hudomušno pomeškalil in dejal:

"Vidite ga! Človek ne razume, da je mogoče kaj storiti brez misli na plačo in dobiček. Pomni človek!"

Zopet je pogledal Jerneja in nadaljeval:

"Izumrl pač še ne boste kmalu, zakaj vaša pot do cilja je še dolga, konca pa ni, dokler ni vse dopolnjeno. Kako daleč ste še od onega življenja, v katerem je moč dobrote in lepote sama ob sebi tako velika, da zadostja sama sebi in ne išče nobene nagrade, ker je ne potrebuje! Roža cvete, ker mora cveteti; vijolica dehti, ker je to njena narava; i pa pričakujete plačo vsaj na drugem svetu, če je že ni na tem. Preveč se bahate s svojim napredkom. Jaz in moje vile to pomladimo, ker imamo tako sposobnost, in ker se izpolnjuje življenje s tem, da se čim bolj izražajo sposobnosti."

Pertinčarja so ozlovoljile te besede, ker mu je donelo iz njih nepristojno očitjanje, pa je odgovoril precej razdražen:

"Če bi kaj vedel o človeškem življenju, ne bi tako magližno modroval. Ti lahko interesno taklo filozofijo, ker ti ni treba skrbeti za vsakdanji kruh. Kaj ti veš, čemu je človeku treba zaslužka!"

"Nikar se ne huduj!" je povzel povodnjak. "Saj beseda ni konj. Veselo se vni pa ne zdi to vaše življenje za vsakdanji kruh. Za zaslužkom se pehate, ob tem pa zapravljate čiva bogastva. Škrjanec živi bolje in pametneje od vas."

Vile so se že ves čas muzale. Zdaj pa je prva, zlatoljska, segla govorniku v besedo:

"Stric povodnjak misli gotovo, da je v šoli, pa je pozabil na svoj opravek."

"Stric povodnjak ni nič posebej," je je zavrnil Jezersko, "takoj napravimo, kar je treba. Gospodu Pertinčarju pa nič ne škoduje, če sišli nekoliko besed za premišljanje, preden se pomladijo. Zdaj je itak mojih sitnosti kraj, pa lahko nemudoma začnemo. Saj si pripravljen prijatelji!"

"Eh, pripravljen, pripravljen!" Zvabili ste me že sem, morda bi se res že skesal..."

"O Jernej, Jernej! Povej po pravici: Ne hrepeniš li po življenju in po mladosti?"

Jernej se je hotel odresati, da ne. Ali ko se je spomnil jask, je odnevel, zakaj nenadoma je začutil, da bi se smagal. Priznanje pa se je vendar še obotavljalo in dejal je:

"No da, nedokončana dela je še toliko, da je človeku lahko žal, kadar pomisli, da nima več dosti časa."

"Ne, prijatelj Jernejček, če bi ti arhangel ali Pan Lucifer dal na izbiro, da dovršiš svoje delo to noč, pa te jutro popravi mrliča, ali pa da se ti dopolni življenje preko pravila, pa ostane tvoje delo nedopolnjeno — kaj bi izbral? Reci resnico, Jernej!"

"Povej resnico, Jernej!" so se oglašile vile.

Pertinčar je bil brez volje. V njem pa se je godilo nekaj nenavadnega. Zdelo se mu je, da se vale cele ogromne skale v njegove prsi in pritiskajo s velikansko silo navzdol, odkoder se je trudoma dvigalo nekaj neznanega. Pod to silno težo bi se bile morale sedeliti vse, kar bi bilo slabotno. Ali kar je bilo na dan, je imelo neverjetno moč. Uprlo se je pritisku, vstalo je, razmaknilo je počine in amagovito je prodrla na dan Jernej je dejal:

"Isral bi življenje."

"Prav," je odgovoril povodnjak: "zdaj ne vprašujem, zakaj in čemu ali za čeli. Da si le povedal resnico. Telo je šlo, ali s resnico je vedno tako, da se bori dolgo, dolgo z zaprekami ki so navidezno nepremagljive; a naposled vendar zmaga..."

"Dobro, dobro", je opomnil Jernej, "ali s temi sicer čisto pametnimi razmotirvanji se mi zdi, da le tratimo čas."

"Tako se ti zdi, seveda. Saj si človek, povrh še človek dvajsetega stoletja; in vi res nikoli nimate časa. Tudi to ni veselo. Kdaj neki živite? No, pustiva! Zdaj bi se torej rad pomladil, hitro pomladil. Naj se zgodi!"

Še enkrat je Pertinčar nezaupljivo pogledal povodnjaka ter ga vprašal:

"In pogovor res ni nobenih?"

Jezersko ga je dobrodušno potolažil:

"Nobenih ne. Lahko bi pač zahteval, da pametno porabiš svojo novo mladost, ali itak ne verjamem, da bi to kaj zaleglo."

Jernej se je zavzel:

"Kaj praviš? Če je mogoče, kar mi obetaš, hočem sam pametno živeti. Nisem li zahteval, da mi pustiš izkušnje in spoznanje?"

"Zahteva še sama na sebi ni pametna," je oporekal Jezersko. "Ipolnim ti jo pa vendar, ker si boš sam odgovoren. Seveda ne more biti tvoje drugo življenje enostavno nadaljevanje sedanjega. Lahko ti ostane modrost, izginiti pa mora spomin."

"Kaj mi je za spomin? Veliko itak ni vreden in če vzamem, kar ga je neprijetnega, ti dam prijetnega povrh."

"In še nekaj. Človek ostaneš pač tudi v drugem življenju. Ne boga, ne polboga ne morem napraviti iz tebe."

"Tega nisem zahteval. Nisem ne babilonski kralj, ne rimski Cezar. Človek! To mi je dovolj ponosno ime."

"Mislim, da se razumeva. Si li pripravljen?"

"Sem."

Vile so napravile iz cvetja in zelenja mehko ležišče ter so dale Jerneju znamenje, ki ga je razumel brez besed. Legel je na nenavadno posteljo; na svoje začudenje je opazil, da ni njegova teža nič stlačila rastlin, ki so se ovile okrog njega in ga vsa pokrile. In še so ga opojne dišave vaspale. Nič več ni vedel, kaj se godi.

Prva vila je splavala v višino, pogladila strop nad Pertinčarjevim ležiščem, zaprlil je droben dež in orosil njegovo telo. Le trenotek je to trajalo, nato je druga vila odmaknila velik kristal v steni in v mnogih vročih oramljih so se usuli solni žarki na gnebo; prodrli so mu v pljuča, v arce, v mozeg, v vsako mišico in v vsako žilico. Tudi to je bilo opravljeno hipoma. Tedaj ga je tretja vila posula s drobno prstjo.

(Dalje prihodnjič.)

Novice iz Jugoslavije.

Kam gre naš denar? Novi čas poroča pod tem naslovom, da je dala vlada sokolskim društvom, ki so poslali svojih 10 zastopnikov na zlet francoskih televidcev v Lille, 100.000 dinarjev podpore. Dalje namerava vlada dati vsakemu Sokoku ki se udeleži zleta v Osijek, po 500 dinarjev podpore, kar bi znašalo skupaj s prejšnjim znaškom, če se zleta udeleži 10.000 članov, ogromno svoto 20 in pol milijonov kron. "Novi čas" končuje: Kaj se ne bi mogel ta denar porabiti v koristnejše svrhe? Mi smo istega namena, vendar pod "koristnejšimi svrhami" si še nikakor ne predstavljamo podpor, kakor jih je nakazoval bivši klerikalni minister dr. Korošec za orlovski zlet v Maribor!

Delavci — brs denarja! Ljubljanska policija je uvedla nove, skoro drakonske metode za pobijanje brezposelnosti. Vsakega delavca, ki pride v Ljubljano za delom in kruhom, takoj aretirajo in ga zapre, če delavec nima denarja. Zapro ga zaradi postopanja. Drastičen slučaj je bil te dni: Aretiran je bil pošten delavec, ki je prišel v Ljubljano s malim denarjem si lakot pošteno delo!

Nesreča v rudniku. V rudniku Trboveljske premožkopne družbe v Zagorju ob Savi so rudarji napravili dinamični naboj, ki je predčasno eksploziral. Valed te eksplozije je bil težko poškodovan rudarski delavec 22 letni Rudolf Lukač iz Toplice pri Zagorju ob Savi. Eksplozija mu je poškodovala obe očesi, tako, da se ga morali takoj odpeljati v ljubljansko javno bolnico, kjer so ga sprejeli na očenem oddelku.

Razpočevanka ponarejenih hr. Policija je prejela in izročila deželnemu sodišču Franjo Likar, ker je v Jadranski banki skušala izmenjati 6 bankovcev po 100 lir, ki so bili ponarejeni. Pri Likarjevi so našli nad 25.000 K denarja. Zagonetno je, da je Likarjevi izginilo okoli 5000 K. Kako, to bo gotovo mala pojasniti policija!

Ljubljanska porota. (Ukradna hranilna knjižica). Jospina Konjar iz Šmartnega pod Šmarno gorjo je bila pred porotnim sodiščem obsojena na tri leta ječe, ker je kurjebu državne železnice Lovro Komaru lanske leto koncem junija lanskega leta ukradla hranilno knjižico z vlozgo 5100 K in gotovino 1000 K. Denarja ni dvignila. — (Skrit zaklad.) Daje je bil obsojen na tri leta teže ječe Konrad Valentinič, ker je koncem jeseni lanskega leta pri belem dnevu vlomil v kmečke hiše v Plavskem Rovtu nad Jesenicami in štirim družinam odnesel mnogo starega denarja, tolarjev, kronle, cekine, dvajsetice, ure in veržice v skupni vrednosti 12.600 K. — (Gospodarjeva akopost.) Trgovec Tršan Anton v Kranju je velik akopuh, tak, da celo svoje hlapce slabo plačuje in jim celo domačega kruha ne privoži. Hlapca Jože Linč in Matija Rebernik, slednji oče številne družine, sta jemala Tršanu razno blago, je prodala in ga denar sta si kupovala — kruh. Linč in Rebernik sta vzela med drugim 19 desk in 1 hloč za zelo nizko ceno. Linč je enkrat po noči odpeljal iz hleva konja in ga hotel odvesti na Koroško. V Korkri pri belem dnevu se je tatvine akasal in je konja pustil v Kokri. Obsojena sta bila: Jože Linč na 8 mesecev teže ječe in Matija Rebernik zaradi prestopka tatvine na tri dni strogega zapore.

Is Trilča. Dne 9. junija 1921 so se izvršile županske volitve v naši občini. Župan je posenstnik Ivan Lončar, pristaja Gospodarske stranke, prvi svetovalec sodrug Jelenc Anton od Gosp. stranke, tretji sodrug Viktor Čade, četrti pa Karol Globočnik od Gosp. stranke. Tako je prešlo občinsko gospodarstvo iz klerikalnih rok v roke socialistične in samostojne gospodarske stranke.

Če bi bili delavci "Delav. zveze" v resnici delavci in ne del SLS, bi lahko imeli vse občino v rokah delavci, tako pa so žal našo najboljšo mislečo ponudbo zavrgli z visoko gesto "ker smo še vedno del SLS." Tudi prav.

Smrtna nesreča. V ljubljanskem topniškem arzenalu se je 15. jun. okoli 11. popoldne dogodila smrtna nesreča. Žrtve dela je postal mlad marljiv mehanik, 22-letni Valentin Kompare, sin železniškega čuvaja. Na dvorišču arzenalske delavnice ob državnih železnici za Belgradom je popravljal motor vlačica tovornih avtomobilov. Motor ima 80 HP. Kompare je hotel motor pognati v obrat in je zavrtel navijak, ki pa je z veliko močjo sunil nazaj. Kompare je držal navijaka držal z obema rokama, a sunek je bil tako silen, da ga je držaj udaril v prsa, oziroma v želodčno stran, da se je takoj opotekajoč nezavedno zrušil na tla. Njegovi tovariši so mu prihiteli na pomoč. S službenim avtomobilom so hiteli v mesto po zdravnika, po dolgem iskanju so našli — enega zdravnika. Na lice mesta teže nesreče došli zdravnik g. dr. Zajc, je konstatal, da je Valentin Kompare dobil teže notranje poškodbe in je odredil, da so ga takoj z avtomobilom prepeljali v javno bolnico. O teži nesreči obveščeni oče je sina spremljal v bolnico. Potoma je nesrečni Kompare podlegel teški poškodbi in umrl.

Zopet izseljeničko vprašanje.

V Ljubljano so dne 31. maja dospela tri dekleta iz kočevskega okraja, namenjena v Ameriko. Imela so redne potne listke, ne pa voznih listov. Imela so tudi pot. lista, da so plačala 500 do 700 K nekemu izseljeničkemu agentu Josipu Meditza iz Koprivnice pri Kočevju. Ljubljanska policija je dekleta poslala nazaj na dom. Meditza so pa aretirali in ga izročili sodišču zaradi zlorabe in izkoriščanja izseljencev. — Ureditve izseljeničkega vprašanja je res še skrajno nujna. — V zadnjem času se posebno iz Prekmurja izseljujejo ljudje v Ameriko.

En koroške begunce je po izjavi finančnega ministra Kumančija dala vlada dolet okrog 7 in pol milijonov dinarjev podpore.

Ljubljanska porota. (Socialna slika stolnega mesta.) Pred porotnim sodiščem se je 7. junija cel dan razvijal velik proces, ki je odrgnil temno kopre in hinavščino javne morale,

nih rok v roke socialistične in samostojne gospodarske stranke. Če bi bili delavci "Delav. zveze" v resnici delavci in ne del SLS, bi lahko imeli vse občino v rokah delavci, tako pa so žal našo najboljšo mislečo ponudbo zavrgli z visoko gesto "ker smo še vedno del SLS." Tudi prav.

Smrtna nesreča. V ljubljanskem topniškem arzenalu se je 15. jun. okoli 11. popoldne dogodila smrtna nesreča. Žrtve dela je postal mlad marljiv mehanik, 22-letni Valentin Kompare, sin železniškega čuvaja. Na dvorišču arzenalske delavnice ob državnih železnici za Belgradom je popravljal motor vlačica tovornih avtomobilov. Motor ima 80 HP. Kompare je hotel motor pognati v obrat in je zavrtel navijak, ki pa je z veliko močjo sunil nazaj. Kompare je držal navijaka držal z obema rokama, a sunek je bil tako silen, da ga je držaj udaril v prsa, oziroma v želodčno stran, da se je takoj opotekajoč nezavedno zrušil na tla. Njegovi tovariši so mu prihiteli na pomoč. S službenim avtomobilom so hiteli v mesto po zdravnika, po dolgem iskanju so našli — enega zdravnika. Na lice mesta teže nesreče došli zdravnik g. dr. Zajc, je konstatal, da je Valentin Kompare dobil teže notranje poškodbe in je odredil, da so ga takoj z avtomobilom prepeljali v javno bolnico. O teži nesreči obveščeni oče je sina spremljal v bolnico. Potoma je nesrečni Kompare podlegel teški poškodbi in umrl.

Zopet izseljeničko vprašanje. V Ljubljano so dne 31. maja dospela tri dekleta iz kočevskega okraja, namenjena v Ameriko. Imela so redne potne listke, ne pa voznih listov. Imela so tudi pot. lista, da so plačala 500 do 700 K nekemu izseljeničkemu agentu Josipu Meditza iz Koprivnice pri Kočevju. Ljubljanska policija je dekleta poslala nazaj na dom. Meditza so pa aretirali in ga izročili sodišču zaradi zlorabe in izkoriščanja izseljencev. — Ureditve izseljeničkega vprašanja je res še skrajno nujna. — V zadnjem času se posebno iz Prekmurja izseljujejo ljudje v Ameriko.

En koroške begunce je po izjavi finančnega ministra Kumančija dala vlada dolet okrog 7 in pol milijonov dinarjev podpore.

Ljubljanska porota. (Socialna slika stolnega mesta.) Pred porotnim sodiščem se je 7. junija cel dan razvijal velik proces, ki je odrgnil temno kopre in hinavščino javne morale,

Ali greste v stari kraj? Ali ste tudi Vi med onimi tisoči Jugoslovancev, ki so namenjeni iti letos v stari kraj? Za vsakega izmed teh potnikov je glavno vprašanje, kako bo postrežen v New Yorku? Vsakdo lahko pride v New York brez vsakega agenta, toda v New Yorku mora vsak potnik imeti zanesljivo osebo ali tvrdko, ki mu more in zna in hoče pomagati pri ureditvi vsega potrebnega za odhod. Precej rojakov je bilo že okrašenih in ociganjenih, ker so potovali akoni tuje in čifutake tvrdke. Seveda so se brdiko kesali, toda po toči zvoniti ne pomagajo.

Potni listi. Jugoslovanski konzul v New Yorku izda potni list vsakemu Jugoslovanskemu državljanu, ki se pri njem zgasi in izkaže s kako stare uradno listino. Pridite v New York in mi vam bomo preskrbeli potni list in vse kar rabite.

Potovanje iz starega kraja. Priseljivanje po novi postavi ni ustavljeno, temveč samo nekoliko omejeno. Ako ste tudi Vi namenjeni dobiti koga iz starega kraja, tedaj nam pišite za natančno pojasnila. Na stotine rojakov je že prišlo iz starega kraja z našim posredovanjem.

Pošiljanje denarja. Kadar pošiljate denar v stari kraj, se vselej obrnite na našo tvrdko in gotovo boste zadovoljni s postrežbo. Mi imamo svoje direktne zveze s pošto v starem kraju in s zanesljivimi denarnimi zavodi.

Za vsa nadaljna pojasnila pišite ali pridite na:

Zakrajšek & Česark,
Slovenska banka,
70 — 9th Avenue, New York City.
(Med 15th in 16th St.)
Telefon: Watkins 7522.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Kapital vloge in
probitki znaša
blizu \$12,000,000.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bolgarsko in Rumunsko. Jamčimo za vsa poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačan.

PRODAJAMO ŠIFKARTE NA VSE LINIJE.

Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in sobota do 5:30.

KASPAR STATE BANK,
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.